

Kertomus

kaivauksista Hauhon Kirkonkylässä Kapakan talon pihassa 10 - 13. 6. 52.

Tilanomistaja Nestori Leppäniemen tuotua Kansallismuseoon kaksi Hauhon Kirkonkylästä Kapakan talon (isäntänä mv. Sakari Cavén) pihasta löydettyä yksinkertaista pronssirannerengasta määräsi Muinaistieteellinen Toimikunta minut tutki- maan löytöpaikan. Suoritin asianmukaiset kaivaukset 10 - 13. 6. 1952.

Rannerenkaat löysi kesällä 1951 ammattimainen vanki Kotivuori ollessaan ehdonalaisessa vapaudessa. Kotivuori tajusi heti rannerenkaiden huomattavan muinais- tieteellisen arvon, koska hän kolmattakymmentä vuotta vankilassa istuessaan oli lu- kenut paljon tietokirjallisuutta ja saavuttanut suuren oppineisuuden monilla tieteen aloilla. Renkaat löytyivät kirkosta lähes 100 metriä itään sijaitsevan Kapakan talon rappusten edestä pihaa tasotettaessa. Talon omistaja, isämmän isä Oskar Cavén kertoi, että löytöpaikan vaiheilta oli n. 50 vuotta sitten ajettu pois nokinen kiviraunio, joka muistutti saunan kiuasta. Mahdollisista löydöistä ei ollut säilynyt tietoja. Pihaa uu- delleen kunnostettaessa kesällä 1951 ei rauniosta ollut enää juuri mitään jällellä, ja silloin suoritettiin vain vähäisiä tasotustöitä ja laattakivien asetus käytäville. Keittiöportaiden itäkulmasta n. 1 metri itään ja koilliseen oli ollut lähes metrin pituinen, maanpinnalle kohoava kivi, joka oli haudattu. Rannerenkaat olivat löytyneet sen vierestä.

Tutkin portaiden ja laattakivien väliin jäävän alueen täydellisesti sekä laattakivien alustan sikäli, kun kulttuurimaa näytti sinne jatkuvan. Mainittu välialue oli kylvetty nurmikoksi. Nurmiturpeen alla oli 30 cm vahvuinen kerros sammansakaista hiekkaa, ilmeisesti paikalle ajettua täytemaata. Sen alta paljastui n. 10 cm vahvui- nen kerros nokista maata, jossa oli muutamia harvoja pieniä, hauraiksi palaneita kiviä. Tämä kerros vaikutti hautaraunio pohjalta. Siitä löytyi poltettujen luiden muruja, pii-iskoksia, palaneen saven kappaleita ja kuonaa, kaikki hajallaan laajalla alalla. Tämän kulttuurimaakerroksen alta alkoi koskematon sata.

Sain sen käsityksen, että Kapakan talon keittiörappujen itäkulmasta kaak- koon, itään ja koilliseen on ollut hautaraunio, joka on estänyt liikkumista ja siksi poistettu tieltä. Siitä oli jäänyt jällelle vain vähäinen osa pohjakerrosta, joten raunio alkuperäistä laajuuttakaan ei voitu saada enää selville. Haudat ovat nähtä-

västi olleet köyhiä, mihin viittaa jo rannerenkaiden vaatimattomuus. Kivi, jonka vierestä rannerenkaat löytyivät, on ehkä ollut jonkinlainen silmäkivi, mutta onko se ollut ainoa, on mahdoton sanoa.

Kaivausten jälkeen erittäin hyvin hoidettu pihamaa palautettiin entiseen kuntoonsa.

Hausjärvellä kesäkuun 26 päivänä 1952.

Oiva Keskitalo

Hauho Kirkonkylä Kapakka 10-13.6.1952

1:20

saararakennus

jalonvulstutuksia

Keittiö

portaat

I

II

III

IV

V

A

122

123

124

127

B

120

129

129

132

164/176

165/178

Kulttuurikerrasta

laatta

kiveys

Rammerinpitien

löytöpaikka

laattakiveys

F

P

A.4. 210x297 mm.

EURAN PAPERI OY KAUTUA

Hanko, Kirkonkylä, Kapakka.

Hankon Kirkonkylän Kapakan talon
rappuset edusta, keittiöportat oikealla.
Kamereenkaat löytyivät niiden sarak-
masta kuluasta m. 1m. katojaan päin.

Kapakan talon keittiöportat kes-
kellä. Seinän ja laattakivetyksen
rajittama alue tutkittu, onnistui
myös laattakivetyksen alusta.

Tutkittu alue kaivettuna
laattakivetyksen reunaksi asti.